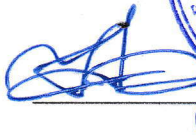

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

МЕЛІТОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор, голова Вченої ради

Наталя ФАЛЬКО

«23» грудня 2025 р.

ПОЛОЖЕННЯ

**про впровадження та використання технологій штучного інтелекту
в Мелітопольському державному педагогічному університеті
імені Богдана Хмельницького**

П-35-42-53-2025

Редакція 01

Ухвалено Вченою радою Університету
протокол від «23» грудня 2025 року № 6

Уведено в дію з «23» грудня 2025 року
наказ від «23» грудня 2025 року
№ 88/01-05

Цей документ є
інтелектуальною власністю
поширенню без відома Університету
НЕ ПІДЛЯГАЄ

Запоріжжя
2025

МОН України	Положення про впровадження та використання технологій штучного інтелекту	П-35-42-53-2025	
МДПУ імені Богдана Хмельницького		Редакція 01	
		Аркушів 22	Аркуш 2

ЗМІСТ

1.	Загальні положення	3
2.	Нормативно-правова база	4
3.	Основні принципи етичного й відповідального використання систем ШІ	6
4.	Політика щодо використання ШІ, інструментів ГШІ, результатів генерації здобувачами вищої освіти та НПП	9
5.	Етичне використання систем штучного інтелекту в освітньому процесі	12
6.	Ризики та проблеми використання систем штучного інтелекту в освітньому процесі	20
7.	Прикінцеві положення	22

МОН України	Положення про впровадження та використання технологій штучного інтелекту	П-35-42-53-2025	
		Редакція 01	
МДПУ імені Богдана Хмельницького		Аркушів 22	Аркуш 3

1. Загальні положення

1.1. В умовах динамічного розвитку штучного інтелекту нагальним є визначення чітких рамок використання інструментів генеративного штучного інтелекту (далі – ШІ) в освітньо-науковому процесі. Тому це положення про впровадження та використання технологій штучного інтелекту в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького (далі – Положення, Університет) визначає принципи, правила та рекомендації щодо відповідального, етичного та безпечного використання штучного інтелекту в закладі вищої освіти.

1.2. Метою Положення є створення методичної основи для впровадження та раціонального використання систем ШІ в освітньому процесі, науковій та інноваційній діяльності, а також у процесах управління Університетом.

1.3. Положення розроблено з метою вдосконалення освітньої діяльності Університету згідно з принципами академічної доброчесності, етичності та відповідальності, розумінням можливостей інструментів генеративного штучного інтелекту й усвідомленням його ризиків.

1.4. Положення поширюється на всіх учасників освітнього процесу Університету.

1.5. Університет визнає, що ШІ є однією з ключових технологій сучасності, яка створює умови для удосконалення освіти та науки. Водночас, Університет усвідомлює як переваги, так і потенційні ризики, пов'язані з використанням ШІ в освітньому процесі та під час проведення наукових досліджень.

1.6. Університет підтримує раціональне використання інструментів ШІ за умови врахування важливих аспектів їх використання, зокрема: інформаційної безпеки, конфіденційності даних, дотримання вимог авторського права та академічної доброчесності.

МОН України	Положення про впровадження та використання технологій штучного інтелекту	П-35-42-53-2025	
		Редакція 01	
МДПУ імені Богдана Хмельницького		Аркушів 22	Аркуш 4

1.7. Позиція Університету полягає не в декларації загальних обмежень на використання ШІ, а в акцентуванні на особливостях його свідомого та відповідального використання.

1.8. Університет сприяє підвищенню обізнаності користувачів щодо використання ШІ, включно із проведенням семінарів, тренінгів, онлайн-курсів та поширенням навчальних матеріалів, тощо.

2. Нормативно правова база

2.1. Це Положення розроблено з урахуванням вимог чинних нормативних документів, зокрема: законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про захист персональних даних»; «Про авторське право і суміжні права»; Концепції розвитку штучного інтелекту в Україні (Розпорядження Кабінету Міністрів України від 2 грудня 2020 р. № 1556 р. Київ); документу ООН «Цілі сталого розвитку (ЦСР)», Регламенту 2024/1689 Європейського Парламенту та Ради від 13 червня 2024 року, що встановлює гармонізовані правила щодо штучного інтелекту, Кодексу академічної доброчесності Університету; Положення про організацію освітнього процесу в Університеті; Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освіти та освітньої діяльності Університету; укладеного Договору між ТОВ «Плагіат» та Університетом про надання послуг (№ 62 від 14 жовтня 2025 року)

2.2. У цьому Положенні терміни вживаються в такому значенні:

Штучний інтелект (ШІ) – організована сукупність інформаційних технологій, із застосуванням якої можливо виконувати складні комплексні завдання шляхом використання системи наукових методів досліджень й алгоритмів обробки інформації, отриманої або самостійно створеної під час роботи, а також створювати та використовувати власні бази знань, моделі прийняття рішень, алгоритми роботи з інформацією та визначати способи

МОН України	Положення про впровадження та використання технологій штучного інтелекту	П-35-42-53-2025	
		Редакція 01	
МДПУ імені Богдана Хмельницького		Аркушів 22	Аркуш 5

досягнення поставлених завдань.

Система III – комп’ютерна програма, яка спроектована для роботи з різними рівнями автономності та може проявляти адаптивність після розгортання, а також яка для явних або неявних цілей робить висновки на основі отриманих вхідних даних, як генерувати результати (зокрема, прогнози, контент, рекомендації або рішення), що можуть впливати на фізичне або віртуальне середовище.

Генеративний штучний інтелект (далі – ГШІ) – комплекс програмних, алгоритмічних та технічних засобів, що використовує машинне навчання, нейронні мережі й інші методи штучного інтелекту для створення, модифікації чи перетворення інформації, контенту або даних, що можуть бути представлені в текстовій, графічній, аудіовізуальній чи іншій формі.

Грамотність у галузі III – знання, уміння та навички, які допомагають постачальникам, розробникам, користувачам й особам, що зазнають впливу системи III, беручи до уваги їхні відповідні права та обов’язки, оцінити можливості, ризики й потенційну шкоду, яку може завдати система III на будь-якому етапі життєвого циклу, та вжити заходів для її уникнення чи помякшення.

Інструменти генеративного штучного інтелекту – програмні засоби й алгоритми, що використовують методи штучного інтелекту для автоматизованого створення нових текстових, графічних, аудіовізуальних й інших форм контенту на основі аналізу та перетворення вхідних даних.

Дипфейк (глибока підробка) – контент, згенерований або відредагований за допомогою III, який нагадує реальних людей, об’єкти, місця, інші сутності чи події та вводять в оману щодо справжності або правдивості.

Запит – текстова або інша форма інструкції, введена користувачем для генеративного штучного інтелекту з метою отримання відповіді, контенту або

МОН України	Положення про впровадження та використання технологій штучного інтелекту	П-35-42-53-2025	
		Редакція 01	
МДПУ імені Богдана Хмельницького		Аркушів 22	Аркуш 6

виконання конкретного завдання відповідно до заданих параметрів.

Результат генерації – створений генеративним штучним інтелектом контент (тексти, зображення, аудіо, відео тощо), що є відповіддю на заданий запит.

Академічна доброчесність – сукупність цінностей, принципів і заснованих на них правил, якими мають керуватися суб'єкти академічної діяльності під час провадження такої діяльності. Суб'єкти академічної діяльності – суб'єкти освітньої діяльності, наукові установи, наукові видавництва, педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники, здобувачі освіти, вступники, учасники та організатори конкурсів, експерти у сфері освіти і науки.

Інші терміни в цьому Положенні вживаються в значеннях, наведених у чинному законодавстві.

3. Основні принципи етичного й відповідального використання систем ШІ

3.1. Положення встановлює, що всі учасники освітньо-наукового процесу повинні дотримуватись основних принципів використання інструментів ГШІ, що сприяють справедливому, етичному, безпечному та продуктивному використанню цих інструментів:

Принцип прозорості, згідно з яким учасники освітньо-наукового процесу зобов'язані чітко вказувати на використання інструментів ШІ у своїх роботах, зазначаючи конкретні платформи, нейромережі та обсяг їх застосування.

Принцип етичності та відповідальності, за яким учасники освітньонаукового процесу несуть повну відповідальність за зміст своїх робіт, включаючи частини, створені за допомогою ШІ, та повинні ретельно перевіряти й редагувати отримані результати. Етичне використання ШІ

МОН України	Положення про впровадження та використання технологій штучного інтелекту	П-35-42-53-2025	
		Редакція 01	
МДПУ імені Богдана Хмельницького		Аркушів 22	Аркуш 7

передбачає уникнення створення або поширення шкідливого, дискримінаційного чи неправдивого вмісту.

Принцип академічної доброчесності. Плагіат, фальсифікація даних та інші форми порушень академічної доброчесності суворо забороняються. Учасники освітньо-наукового процесу повинні застосовувати критичне мислення під час використання ШІ, оцінюючи доречність, точність та надійність отриманої інформації.

Принцип дотримання балансу між застосуванням ШІ та розвитком власних компетенцій здобувачів. Використання ШІ має доповнювати, а не замінювати власні знання та навички.

Принцип законності та прозорості передбачає наявність необхідних прав для застосування інструментів генеративного штучного інтелекту та розуміння джерел інформації на основі штучного інтелекту.

Принцип конфіденційності, безпеки та захисту даних передбачає недопущення витоку персональних, корпоративних даних і конфіденційної інформації через використання інструментів генеративного штучного інтелекту, а також захист від шкідливого вмісту та небажаного контенту.

Принцип доступності та інклюзивності, що передбачає доступність для всіх учасників освітньо-наукового процесу незалежно від їхніх індивідуальних можливостей.

Принцип людського контролю та автономії. Системи штучного інтелекту мають функціонувати під контролем людини, доповнюючи її рішення, а не замінюючи їх. Використання ШІ в освітньому процесі повинно супроводжуватись участю викладача або відповідальної особи, яка гарантує обґрунтованість рішень і врахування етичних аспектів.

Принцип технічної надійності та безпеки. Системи ШІ повинні бути стійкими, безпечними та захищеними від збоїв, кіберзагроз і несанкціонованого

МОН України	Положення про впровадження та використання технологій штучного інтелекту	П-35-42-53-2025	
		Редакція 01	
МДПУ імені Богдана Хмельницького		Аркушів 22	Аркуш 8

доступу. Вони мають передбачати запобіжні механізми, що мінімізують ризик помилок або неправомірного використання.

Принцип різноманітності, недискримінації та справедливості. Використання систем ШІ не повинно створювати чи посилювати дискримінацію за ознаками статі, віку, національності, стану здоров'я або соціального статусу. Освітній простір має залишатися інклюзивним і справедливим для всіх учасників.

Принцип суспільного та екологічного добробуту. Технології ШІ мають сприяти розвитку освіти, науки й суспільства в цілому, не завдаючи шкоди людині або довкіллю. Їх використання має орієнтуватися на підвищення якості освіти, добробут майбутніх поколінь і сталий розвиток.

Принцип підзвітності. Університет має забезпечити чіткі механізми відповідальності за розробку, впровадження й використання систем ШІ. Кожен користувач несе персональну відповідальність за наслідки застосування штучного інтелекту, а результати його роботи мають бути доступні для перевірки, аудиту й оцінки достовірності.

3.2. Університет заохочує до творчого та інноваційного використання ШІ для покращення якості та результативності освітньо-наукового процесу. Водночас заклад залишає за собою право встановлювати обмеження на використання ШІ в певних видах академічних творів або навчальних дисциплінах.

3.3. Принципи та правила використання ШІ можуть переглядатися й оновлюватися відповідно до розвитку технологій та змін в освітньому середовищі, що відображає принцип адаптивності в підході до інтеграції ШІ в освітньо-науковий процес.

МОН України	Положення про впровадження та використання технологій штучного інтелекту	П-35-42-53-2025	
		Редакція 01	
МДПУ імені Богдана Хмельницького		Аркушів 22	Аркуш 9

4. Політика щодо використання ШІ, інструментів ГШІ, результатів генерації здобувачами вищої освіти та НПП

4.1. На рівні структурних підрозділів Університету (факультети, кафедри, тощо) окремі аспекти політики використання ШІ можуть висвітлюватись у робочих програмах та методичних рекомендаціях.

4.2. Розробники робочої програми освітнього компоненту відповідно до специфіки освітнього компоненту визначають правила або заборону використання ШІ й інструментів ГШІ в освітньо-науковому процесі та зазначають відповідні вимоги в розділі «Критерії оцінювання відповідно до форм і видів контролю» робочої програми.

4.3. Всім НПП рекомендується роз'яснювати здобувачам вищої освіти основні правила використання систем ШІ під час вивчення відповідного ОК, викладачі можуть визначати конкретні умови й обсяг їх застосування в академічних роботах здобувачів, відповідно до загальних правил, що зазначені в робочій програмі. За такої умови викладачі зобов'язані:

4.3.1. Указати, у яких саме видах академічних творів (завдань) дозволяється використання інструментів ГШІ.

4.3.2. Визначити допустимий обсяг використання ШІ для кожного виду роботи (наприклад, відсоток тексту, створеного за допомогою ГШІ; використання лише для генерації ідей чи обробки великих об'ємів даних; обмеження на застосування в певних частинах роботи тощо).

4.3.3. За потреби вказати перелік конкретних інструментів ГШІ, що можуть бути використані.

4.3.4. Визначити правила використання ГШІ, що можуть бути встановлені як для окремих завдань, так і для курсу в цілому. У завданнях під час контрольних заходів (зокрема під час написання контрольних робіт та заліковоекзаменаційної сесії) використання ГШІ не допускається.

МОН України	Положення про впровадження та використання технологій штучного інтелекту	П-35-42-53-2025	
		Редакція 01	
МДПУ імені Богдана Хмельницького		Аркушів 22	Аркуш 10

4.4. Оновлення та скасування правил використання ГШІ:

4.4.1. Викладачі можуть оновлювати чи скасовувати правила використання інструментів штучного інтелекту для окремих академічних завдань чи всього курсу.

4.4.2. У разі внесення змін до правил викладач зобов'язаний повідомити здобувачів про ці зміни в найкоротший термін.

4.4.3. Зміни в правилах використання ГШІ не поширюються на роботи, виконані раніше. Роботи, подані до оновлення правил, оцінюються за критеріями, що діяли на момент їх виконання, навіть якщо вони не відповідають новим вимогам.

4.5. У разі дозволеного використання ГШІ здобувачі зобов'язані:

4.5.1. Чітко вказувати у своїй роботі, які частини були створені за допомогою ШІ.

4.5.2. Надавати опис процесу взаємодії з ГШІ, включаючи використані запити та методи обробки отриманих результатів генерації

4.5.3. Позначити використання ГШІ за таким алгоритмом:

- а) назва інструменту ГШІ;
- б) дата запиту й отримання результату генерування (якщо це одна й та сама дата, вказується один раз);
- в) текст запиту;
- г) тип отриманого результату (наприклад: текст, код, ідеї, зображення тощо);
- д) короткий опис того, як саме був використаний результат генерації в роботі;
- е) покликання на інструмент ГШІ.

Приклад позначення для робіт чи частин робіт, виконаних українською мовою:

МОН України	Положення про впровадження та використання технологій штучного інтелекту	П-35-42-53-2025	
		Редакція 01	
МДПУ імені Богдана Хмельницького		Аркушів 22	Аркуш 11

«[ChatGPT (31.05.2024). Запит: “Опиши основні принципи сталого розвитку”. Тип результату: текст. Використано для формування початкового огляду теми. <https://chat.openai.com>]».

Приклад позначення для робіт чи частин робіт, виконаних англійською мовою:

«[ChatGPT (31.05.2024). Prompt: “Describe the basic principles of sustainable development”. Generation result type: text. Used for: forming an initial overview of the topic. <https://chat.openai.com>]».

4.5.4. У разі використання кількох запитів або інструментів ГШІ, кожен випадок використання має бути позначений окремо.

4.5.5. Якщо викладач встановив певні вимоги до позначення використання ШІ, здобувачі мають дотримуватися цих вимог.

4.6. Здобувачам заборонено використовувати інструменти ГШІ без попереднього узгодження з викладачем. Невиконання цієї вимоги здобувачем, виявлене після проведення оцінювання роботи, є підставою для анулювання викладачем рішення про результати оцінювання роботи здобувача.

4.7. Здобувачі несуть повну відповідальність за зміст, отриманий шляхом використання результатів генерації ГШІ та його використання у власних академічних роботах. Науково-педагогічні працівники мають право здійснювати комплексну перевірку робіт здобувачів освіти на предмет дотримання принципів академічної доброчесності, зокрема щодо неправомірного використання результатів, згенерованих інструментами ГШІ, використовуючи сервіси для перевірки на плагіат, із якими в Університеті укладені відповідні договори.

4.8. Використання інструментів ГШІ в завданнях під час контрольних заходів (зокрема під час написання контрольних робіт та заліковоекзаменаційної сесії) заборонено, якщо інше не передбачено

МОН України	Положення про впровадження та використання технологій штучного інтелекту	П-35-42-53-2025	
		Редакція 01	
МДПУ імені Богдана Хмельницького		Аркушів 22	Аркуш 12

специфікою дисципліни та не узгоджено з керівництвом відповідного структурного підрозділу Університету.

4.9. У разі використання ГШІ або результатів генерації науковопедагогічними працівниками в освітньо-науковому процесі (лекції, презентації, навчальні матеріали тощо) або в науковій діяльності, вони повинні надати інформацію про це безпосередньо в матеріалах, де було використано результати генерації ГШІ, зазначивши тип використаного інструменту ГШІ та загальний характер його застосування у форматі, зазначеному в пункті 4.5.3.

4.10. Структурні підрозділи Університету можуть розробляти додаткові рекомендації щодо використання ШІ, враховуючи специфіку своїх дисциплін й освітніх програм.

4.11. Неетичне використання штучного інтелекту здобувачами вищої освіти, науково-педагогічними працівниками може вважатися порушенням принципів академічної доброчесності. У разі виникнення підозри щодо ймовірного порушення академічної доброчесності стосовно використання ШІ відповідне повідомлення подається в порядку, передбаченому Кодексом академічної доброчесності Університету.

5. Етичне використання систем штучного інтелекту в освітньому процесі

5.1. Використання систем штучного інтелекту в освітньому процесі здобувачами освіти.

5.1.1. Використання інструментів штучного інтелекту (ШІ) у навчальній та науковій діяльності здобувачів вищої освіти допускається лише за умови дотримання принципів академічної доброчесності, етичності, прозорості та самостійності виконання завдань.

5.1.2. Допустимими формами використання систем ШІ здобувачами

МОН України	Положення про впровадження та використання технологій штучного інтелекту	П-35-42-53-2025	
		Редакція 01	
МДПУ імені Богдана Хмельницького		Аркушів 22	Аркуш 13

освіти є:

- перевірка орфографії, пунктуації, граматики та стилістики текстів за умови самостійного створення основного змісту роботи;
- використання автоматизованих систем виявлення текстових запозичень для самоперевірки оригінальності перед офіційним поданням робіт;
- пошук, відбір, класифікація та узагальнення наукової літератури з подальшим критичним аналізом і самостійною інтерпретацією інформації;
- застосування систем ІІІ для пошуку необхідних даних, швидкої орієнтації в інформаційних ресурсах та підготовки до занять, заліків і контрольних заходів;
- навчання іноземних мов, переклад текстів, розширення лексичного запасу, тренування граматичних конструкцій за допомогою мовних моделей ІІІ;
- генерація ідей для створення есе, презентацій, проєктів та інших творчих завдань за умови самостійного осмислення, редагування та оформлення результатів;
- отримання підказок і пояснень щодо складних понять, формулювань або концепцій, необхідних для розуміння навчального матеріалу;
- створення тестових завдань, тренувальних вправ і прикладів для самостійної підготовки до іспитів;
- аналіз помилок, отриманих під час тестування або виконання завдань, і формування персоналізованих рекомендацій для їх виправлення;
- пошук і аналіз релевантних наукових статей, результатів досліджень та статистичних даних за заданими критеріями;
- використання систем ІІІ для обробки великих обсягів даних, побудови моделей і візуалізацій результатів дослідження за умови повного розуміння застосованої методології;

МОН України	Положення про впровадження та використання технологій штучного інтелекту	П-35-42-53-2025	
МДПУ імені Богдана Хмельницького		Редакція 01	
		Аркушів 22	Аркуш 14

– генерація гіпотез для наукових досліджень на основі аналізу наявних даних із подальшою перевіркою та обґрунтуванням автором;

– автоматизоване створення конспектів лекцій, структур навчальних матеріалів або коротких змістів інформаційних джерел – виключно з метою допомоги в розумінні матеріалу, а не заміни самостійного опрацювання.

5.1.3. Використання ШІ у формах, не передбачених цим Положенням, або у спосіб, що порушує принципи академічної доброчесності, вважається неприпустимим і розглядається відповідно до чинних норм Університету.

5.2. Використання систем штучного інтелекту науково-педагогічними працівниками.

5.2.1. Науково-педагогічні працівники можуть використовувати інструменти та системи штучного інтелекту (ШІ) у навчальній, науковій, методичній і адміністративній діяльності з метою підвищення ефективності освітнього процесу, за умови дотримання принципів академічної доброчесності, прозорості, етичності, достовірності інформації та збереження авторського внеску людини.

5.2.2. Допустимими напрямками та формами використання систем ШІ науково-педагогічними працівниками є:

– Інформаційна підтримка здобувачів освіти: упровадження систем на основі ШІ для оперативного надання відповідей на типові запитання здобувачів освіти через різні комунікаційні канали (офіційний вебсайт, чат-боти, електронна пошта), з метою підвищення доступності інформації й оптимізації робочого часу викладачів.

– Оцінювання навчальних досягнень: використання ШІ для допомоги в аналізі окремих елементів творчих робіт здобувачів освіти (структура, аргументація, стиль), формування первинних відгуків або коментарів до завдань, які викладач перевіряє, коригує та затверджує.

МОН України	Положення про впровадження та використання технологій штучного інтелекту	П-35-42-53-2025	
		Редакція 01	
МДПУ імені Богдана Хмельницького		Аркушів 22	Аркуш 15

– Створення навчально-методичних матеріалів: застосування інструментів ШІ для генерації первинних варіантів тестів, вправ, окремих елементів навчально-методичних матеріалів, коротких пояснень складних тем, навчальних сценаріїв і дидактичних прикладів що слугуватимуть основою для подальшого критичного аналізу, суттєвого доопрацювання та редагування науково-педагогічними працівниками з дотриманням принципів академічної доброчесності й оригінальності контенту.

– Розробка мультимедійного контенту: використання систем ШІ для створення інтерактивних презентацій, візуалізацій і навчальних відео на основі наявних матеріалів, з можливістю додавання анімації, звукових ефектів та інших інтерактивних елементів.

– Автоматизація рутинних процесів: застосування ШІ для перевірки завдань, оцінювання тестів, надання зворотного зв'язку здобувачам освіти, формування електронних звітів і шаблонів документів, що дає змогу викладачам зосередитись на творчих і дослідницьких аспектах діяльності.

– Індивідуалізація освітнього процесу: використання ШІ для аналізу навчальних досягнень, інтересів і темпу роботи здобувачів освіти із метою формування персоналізованих рекомендацій щодо подальшого навчання, вибору тем або методів роботи.

– Інтелектуальний аналіз даних: використання систем ШІ для обробки великих масивів інформації (learning analytics), оцінки ефективності навчальних стратегій, планування індивідуальних освітніх траєкторій.

– Підтримка інноваційної педагогіки: Трансформація освітньо-наукового процесу шляхом переорієнтації з рутинних механічних та когнітивних завдань на розвиток нестандартних аналітичних й інтерактивних компетенцій здобувачів вищої освіти, що передбачає розробку та впровадження інноваційних методів опанування навчальної дисципліни з використанням

МОН України	Положення про впровадження та використання технологій штучного інтелекту	П-35-42-53-2025	
		Редакція 01	
МДПУ імені Богдана Хмельницького		Аркушів 22	Аркуш 16

технологій штучного інтелекту для підвищення ефективності засвоєння матеріалу та розвитку критичного мислення.

– Розроблення інклюзивного освітнього середовища: створення за допомогою ШІ-інструментів адаптивних, персоналізованих освітніх матеріалів, що враховують індивідуальні потреби, стилі навчання та темп засвоєння матеріалу кожного здобувача вищої освіти, що сприяє таким чином підвищенню якості освіти, рівню залученості здобувачів освіти і забезпеченню рівних можливостей для всіх учасників освітнього процесу.

– Підвищення ефективності комунікації: використання систем ШІ для аналізу типових звернень здобувачів освіти, оптимізації розкладу занять, узгодження консультацій, планування робочого навантаження та підтримки адміністративних процесів факультету або кафедри.

5.2.3. Застосування систем ШІ не може замінювати професійну діяльність викладача, зокрема в частині ухвалення педагогічних, наукових або оцінювальних рішень. Відповідальність за достовірність, етичність і якість створених матеріалів повністю несе науково-педагогічний працівник

5.3. Заборонені форми використання систем штучного інтелекту здобувачами вищої освіти:

- використання ШІ для генерації основного змісту академічних робіт замість їх самостійного створення;
- застосування алгоритмів ШІ для створення фальсифікованих наукових даних чи результатів досліджень;
- використання ШІ з метою уникнення виявлення текстових запозичень або інших форм порушення академічної доброчесності;
- створення за допомогою ШІ недостовірних наукових публікацій, бібліографічних посилань або цитувань, що не існують;
- використання ШІ для несанкціонованого доступу до конфіденційної

МОН України	Положення про впровадження та використання технологій штучного інтелекту	П-35-42-53-2025	
		Редакція 01	
МДПУ імені Богдана Хмельницького		Аркушів 22	Аркуш 17

академічної інформації (екзаменаційних матеріалів, персональних даних тощо);

- використання ШІ для автоматизованого складання, виконання або проходження навчальних і контрольних завдань без участі здобувача;
- приховування факту використання ШІ або неналежне зазначення його внеску в підготовці академічної роботи.

5.4. Заборонені форми використання систем штучного інтелекту науково-педагогічними працівниками

5.4.1. Використання систем штучного інтелекту (ШІ) науково-педагогічними працівниками повинно здійснюватися з дотриманням вимог законодавства України, принципів академічної доброчесності, захисту персональних даних, авторського права, етики та відповідальності за результати діяльності.

5.4.2. Забороняється використання НППІ систем ШІ у таких випадках:

- генерування академічних, навчально-методичних чи наукових текстів без особистої участі автора, тобто створення, публікація або подання матеріалів, повністю чи переважно сформованих системами ШІ без самостійного доопрацювання, аналізу та редагування викладачем;
- подання згенерованих ШІ матеріалів як власних без зазначення факту їх використання (у навчальних матеріалах, наукових статтях, звітах, навчальних посібниках, методичних рекомендаціях тощо);
- використання ШІ для створення або маніпулювання результатами наукових досліджень, що призводить до фальсифікації даних, викривлення фактів або недостовірності наукових висновків;
- автоматичне оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти без належного контролю, перевірки та верифікації з боку науково-педагогічних працівників, що може призвести до несправедливого або помилкового оцінювання;

МОН України	Положення про впровадження та використання технологій штучного інтелекту	П-35-42-53-2025	
		Редакція 01	
МДПУ імені Богдана Хмельницького		Аркушів 22	Аркуш 18

– використання ШІ для автоматизації комунікації зі здобувачами освіти без участі викладача, якщо це призводить до деперсоналізації освітнього процесу та зниження якості взаємодії між учасниками навчання;

– обробка або передавання персональних даних здобувачів освіти та інших учасників освітньо-наукового процесу без їхньої згоди, включаючи імена, контактні дані, результати навчання, психологічні або інші індивідуальні характеристики;

– використання ШІ з порушенням авторських прав, зокрема відтворення, модифікація або публікація матеріалів, створених іншими авторами чи алгоритмами, без належного посилання або дозволу;

– застосування ШІ для створення або маскування плагіату, обходу систем перевірки на текстові запозичення чи інших форм порушення академічної доброчесності;

– використання систем ШІ для створення або поширення неправдивого, дискримінаційного чи упередженого контенту, що може завдати шкоди честі, гідності або репутації учасників освітнього процесу;

– передача службової, конфіденційної або корпоративної інформації системам ШІ, які не гарантують належного рівня захисту даних або мають публічний доступ до завантажених матеріалів;

– використання ШІ для обходу встановлених правил чи обмежень, зокрема для автоматичної генерації відповідей на тестові завдання, створення підроблених звітів, аналітичних матеріалів чи інших документів;

– використання інструментів ШІ для автоматичного прийняття управлінських, кадрових або оцінювальних рішень, які впливають на академічну, професійну чи наукову діяльність здобувачів освіти, аспірантів або співробітників без попередньої експертної оцінки людиною;

– поширення контенту, створеного за допомогою ШІ, без належної

МОН України	Положення про впровадження та використання технологій штучного інтелекту	П-35-42-53-2025	
		Редакція 01	
МДПУ імені Богдана Хмельницького		Аркушів 22	Аркуш 19

перевірки достовірності фактів, що може призвести до розповсюдження неправдивої чи оманливої інформації.

5.4.3. Викладачі несуть персональну відповідальність за будь-яке використання систем ШІ у своїй діяльності, включаючи ті випадки, коли інструменти ШІ були застосовані для автоматичного створення або обробки навчальних і наукових матеріалів.

5.4.4. У разі порушення вимог цього пункту застосовуються заходи відповідно до внутрішніх нормативних документів закладу вищої освіти та чинного законодавства України (зокрема, щодо порушення академічної доброчесності, захисту персональних даних та авторського права).

5.5. Уникнення потенційних порушень академічної доброчесності під час застосування ШІ.

З метою запобігання можливим порушенням академічної доброчесності у процесі використання систем штучного інтелекту рекомендується:

- дотримуватися узгодженої позиції закладу освіти щодо можливості застосування ШІ під час виконання письмових навчальних завдань; у разі відсутності заборони на використання ШІ необхідно чітко визначати межі та умови його застосування;

- підтримувати відкритий діалог зі здобувачами освіти щодо використання ШІ в навчальному процесі, проводити дискусії про його можливості та обмеження, наголошуючи, що ШІ є ефективним допоміжним інструментом навчання, але не може повністю замінити самостійне мислення і виконання письмових завдань;

- чітко окреслювати допустимі функції ШІ під час виконання письмових навчальних завдань;

- надавати здобувачам освіти структуру письмового завдання з визначенням частин, які можуть бути виконані із застосуванням ШІ, та

МОН України	Положення про впровадження та використання технологій штучного інтелекту	П-35-42-53-2025	
		Редакція 01	
МДПУ імені Богдана Хмельницького		Аркушів 22	Аркуш 20

вимагати зазначення ролі ШІ у процесі підготовки роботи (атрибуція ШІ);

- регулярно оновлювати письмові навчальні завдання відповідно до тенденцій розвитку технологій ШІ та змін у підходах до оцінювання навчальних результатів;

- доповнювати письмові оцінювання усними презентаціями або індивідуальними співбесідами, щоб перевірити глибину розуміння здобувачем освіти матеріалу та його здатність до критичного мислення;

- поступово замінювати традиційні письмові завдання (тести, реферати тощо) на творчі, проектні або дослідницькі форми роботи, які потребують аналітичного мислення, аргументації та самостійності у виконанні;

- постійно проводити навчальні заходи для підвищення рівня ШІ-грамотності учасників освітнього процесу;

- забезпечувати інформаційну підтримку щодо грамотності у галузі ШІ;

5.6. Учасникам освітнього процесу необхідно постійно розвивати власні компетентності у сфері ШІ для ефективного його використання.

6. Ризики та проблеми використання систем штучного інтелекту в освітньому процесі

6.1. Системи штучного інтелекту функціонують як мовні моделі, а не як сховища знань: їхня робота полягає у статистичному передбаченні найбільш імовірного наступного слова або фрагмента коду, спираючись на структури, засвоєні з об'ємних корпусів даних. Внаслідок цього такі інструменти не володіють справжнім розумінням створюваного контенту.

6.2. Дані, що використовуються для навчання таких моделей, є недосконалими: вони можуть включати похибки, упередженість і різного роду обмеження, що зумовлює ризик створення змісту, який не відповідає фактичній

МОН України	Положення про впровадження та використання технологій штучного інтелекту	П-35-42-53-2025	
		Редакція 01	
МДПУ імені Богдана Хмельницького		Аркушів 22	Аркуш 21

інформації. До того ж, у випадках, коли користувач формулює некоректний запит (промт), генеративний штучний інтелект здатен продукувати контент із потенційно хибними або сфальсифікованими твердженнями.

6.3. Основними проблемами, пов'язаними із генерацією ШІ інформації, є:

- поява граматичних та мовностилістичних похибок у результатах ШІ. Це може бути наслідком низки чинників, зокрема обмеженого опрацювання мовних структур, вад у навчальних наборах даних або високої складності мовного вираження. Наприклад, модель може хибно вживати розділові знаки, генерувати неіснуючі слова чи будувати речення зі синтаксичними порушеннями;

- зовнішня достовірність результатів, створених ШІ, може бути оманливою. Згенеровані фрагменти коду, відповіді на запитання чи обчислення часто виглядають переконливо, однак можуть включати суттєві помилки, фактичні неточності або навіть штучно сконструйовані цитати та джерела, що не існують у реальності;

- обмеженість у знаннях моделей штучного інтелекту. Зумовлена тим, що їх дані можуть бути часово обмеженими або застарілими, що призводить до недостатнього охоплення сучасних подій, не включаючи події та зміни, що відбулися пізніше;

- штучні інтелектуальні моделі позбавлені етичної свідомості, тож не здатні розпізнавати, що створення контенту, який є образливим, неточним або вводить в оману, суперечить моральним та соціальним нормам, прийнятим у людському суспільстві;

- застосування ШІ супроводжується ризиками недотримання авторського права, оскільки моделі можуть відтворювати фрагменти текстів, ідей або візуального контенту, створених людьми, без належного цитування. Це може кваліфікуватися як плагіат і призводити до неправомірного використання

МОН України	Положення про впровадження та використання технологій штучного інтелекту	П-35-42-53-2025	
		Редакція 01	
МДПУ імені Богдана Хмельницького		Аркушів 22	Аркуш 22

матеріалів, що підлягають правовому захисту;

– дотримання стандартів інформаційної безпеки є надзвичайно важливим при використанні систем штучного інтелекту, оскільки недостатній захист даних може призвести до їх несанкціонованого доступу або витоку. Під час навчання моделі можуть обробляти значні масиви конфіденційної інформації – включно з персональними, комерційними та корпоративно важливими даними, які згодом можуть бути неявно відтворені в процесі подальшої генерації відповідей, що становить загрозу розголошення захищених відомостей;

– надмірна залежність від штучного інтелекту у створенні текстів, аналітичних висновків та інших завдань може пригнічувати розвиток фундаментальних навичок – таких як критичне мислення, письмова компетентність і аналіз, що є важливими для навчання та професійного зростання. Це також створює ризики для зниження особистої ініціативи, креативності та формування технологічної залежності.

7. Прикінцеві положення

7.1. Це Положення набуває чинності з дня його ухвалення Вченою радою Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького та введення в дію наказом ректора або особи, яка виконує обов'язки ректора.

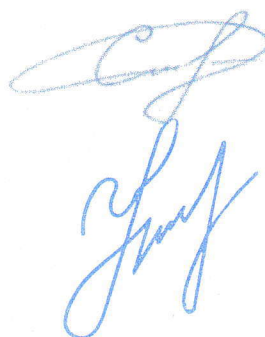
7.2. Зміни та доповнення до цього Положення вносяться за рішенням Вченої ради Університету, яке затверджується наказом ректора, або особи, яка виконує обов'язки ректора.

Відповідальний за укладання

Положення

Погоджено

Провідний юрисконсульт

Дмитро СПІРІНЦЕВ

Наталя ПРЕДМЕСТНІКОВА